

Direktoratet for
e-helse

Styringsgruppemøte Akson

28. oktober 2019

Direktoratet for e-helse

Direktoratet for
e-helse

Sak 37/19

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Forslag til vedtak

Nasjonalt e-helsestyre godkjenner innkalling og dagsorden.

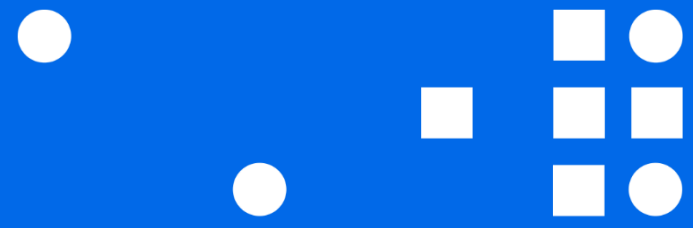
Direktoratet for
e-helse

Sak 37/19

Godkjenning av referat fra møtet 12. september 2019

Forslag til vedtak

Nasjonalt e-helsestyre godkjenner referat fra møtet 12. september 2019.

Direktoratet for
e-helse

Akson: Forprosjekt for helhetlig samhandling og felles kommunal journal

Nasjonalt e-helsestyre

28. oktober 2019

Direktoratet for
e-helse

Sak 39/19 Akson

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

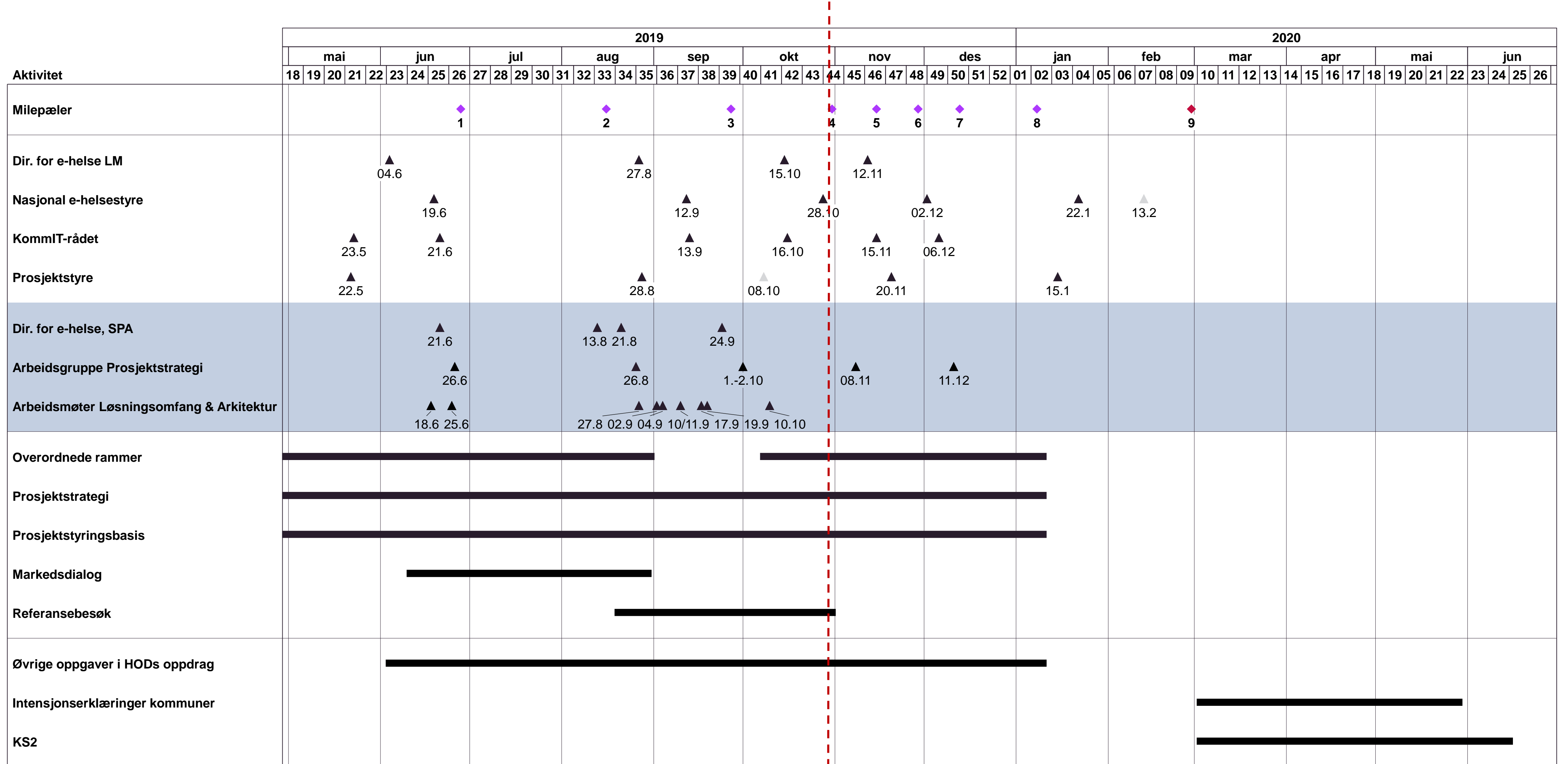
Kontraktstrategi for felles kommunal journal

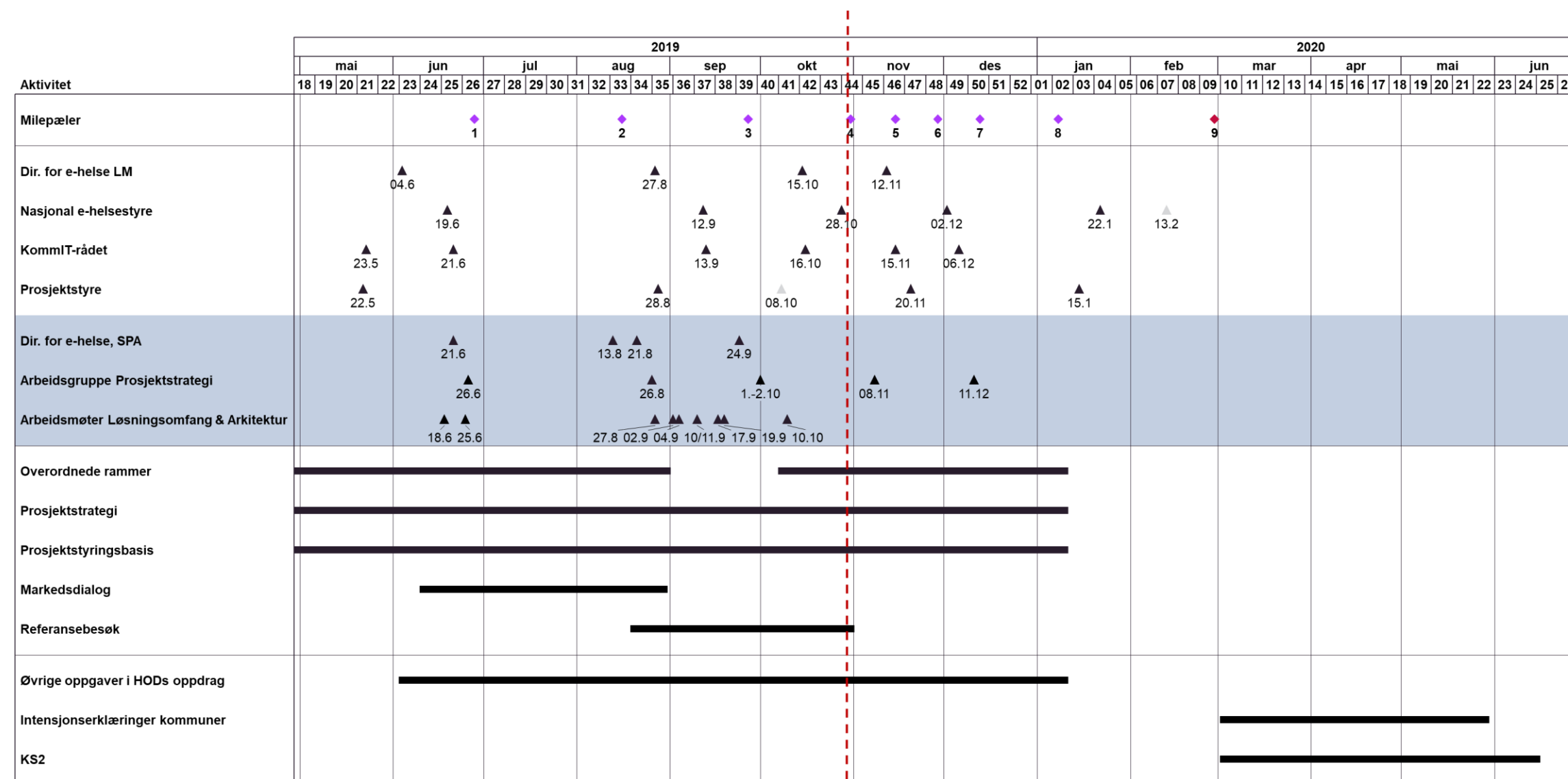
Forslag til vedtak

39/19-1: Nasjonalt e-helsestyre tar saken til orientering og ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Overordnet plan

Tilpasning av plan

1. Løsningsomfang:

- a) Arkitektur - møteserie med kommunesektor for gjennomgang og avklaringer, inkl. møter med fagråd for Arkitektur og Informasjonssikkerhet og personvern
- b) Specialisthelsetjenesten – avklaringer knyttet til løsningsomfang, realiseringsstrategi for samhandling og sentrale forutsetninger knyttet til spesialisthelsetjenestens egne fremdriftsplaner

2. Prosjektstrategi o.a. sentrale tema

- a) Ukentlige møter med KS kjerneteam
- b) Temamøter

3. Forankring kommunesektor

- a) Eget seminar ifm. EHIN (12.-13.11)
- b) Deltakelse i rådmannsutvalg

Milepælsplan

			Sentrale møtedatoer		
MP	Dato	Resultat	PS	KR	NEHS
▲ 1	28.6	<ul style="list-style-type: none"> Prosjektplan, organisering og møteplan er ferdigstilt Ressursbehov avklart 	22.5	23.5 21.6	19.6
▲ 2	31.8	<ul style="list-style-type: none"> Leverandørdialog er fullført 		13.9	12.9
▲ 3	27.9	<ul style="list-style-type: none"> Rammer for grensesnitt og avhengigheter er avklart 	28.8	13.9	12.9
▲ 4	11.11	<ul style="list-style-type: none"> Referansebesøk er gjennomført 			
▲ 5	30.11	<ul style="list-style-type: none"> Sentrale anbefalinger er avklart: <ul style="list-style-type: none"> Organisering, roller og ansvarsdeling Kontraktstrategi Strategi for gevinstrealisering Sentrale rammer og forutsetninger for eierskap, roller og ansvarsdeling er avklart Kostnadsestimering og usikkerhetsanalyse er gjennomført 	20.11		28.10
▲ 6	9.12	<ul style="list-style-type: none"> Kartlegging av tidsbruk er gjennomført Løsningsomfang og arkitektur Kostnadsestimering er gjennomført Strategi for styring av usikkerhet 	20.11	6.12	2.12
▲ 8	31.1	<ul style="list-style-type: none"> SSD V0.9 sendt ut til Prosjektstyre og NEHS 	15.1		22.1 (13.2)
▲ 9	29.2	<ul style="list-style-type: none"> Oversendelse til HOD 			

PS: Prosjektstyret | KR: KommIT-rådet | NEHS: Nasjonalt e-helsestyre

Referansebesøk i Norden foreløpig gjennomført til regionene Skåne, Stockholm, Hovedstaden (DK), Syddanmark og Helsinki

Formål:

Innhente erfaringer knyttet til prosjektstrategi fra et utvalg større journalprosjekter i Danmark, Sverige og Finland

Deltakere:

Direktoratet for e-helse (ved prosjektet). I tillegg er KS kjerneteam, Legeforeningen og Sykepleierforbundet invitert til å delta på alle besøk bortsett fra Stockholm.

Dato	Område	Prosjekt	Omfang	Fase	Leverandør
25. sept	Region Hovedstaden, Danmark	Sundhedsplatformen	Sykehus	I drift	Epic
26. sept	Region Skåne, Sverige	Skånes Digitala Vårdsystem (SDV)	Vårdsentraler og sykehus, kommunal helse og omsorg (opsjon)	Tilpasning	Cerner
09. okt	Region Stockholm, Sverige	Framtidens vård-informationsmiljö (FVM)	Vårdsentraler og sykehus, kommunal helse og omsorg og private (opsjon)	Anskaffelse	-
16. okt	Helsinki-regionen, Finland	Apotti	Alle kommunale helse- og omsorgstjenester, tannhelse, spesialisthelsetjenester, sosialtjenester inkl. pensjon, barnevern	Under innføring /i drift	Epic
25. okt	Region Syddanmark, Danmark	EPJ SYD	Sykehus	Tilpasning	Systematic
11. nov	Sussa samverkan, Sverige	Framtidens vård-informationsstöd (FVIS)	5+4 regioner, vårdsentraler og sykehus	Tilpasning	Cambio

Utvalgte læringspunkter

Basert på foreløpig gjennomførte besøk til Skåne, Stockholm, Hovedstaden (DK), Syddanmark og Helsinki

- Involvering av helsepersonell i alle faser, bruk av tverrfaglige arbeidsgrupper
- Involvering av pasienter (Skåne - pasienter ansatt inn i prosjektet)
- Paradigmeskifte? Ønske om endring av arbeidsprosesser og høyt ambisjonsnivå for e-helse
  - Virksomhetsutvikling like viktig som IKT. Krever tid å oppnå gevinst. Lett å undervurdere kompleksitet i omstilling
  - Region Syddanmark annet utgangspunkt, her var anskaffelse begrunnet med utløp av kontrakt for eksisterende leverandør. Behov for rask prosess og derfor begrensning i scope på tiltaket.
- Gevinst i felles løsning og deling av data (vektlagt av alle, Stockholm og Syddanmark også hatt dette tidligere), men krevende å oppnå harmonisering og gjennomgående lik bruk av data.
- Ny løsning gir i praksis innskjerping på etterlevelse av lover og regelverk

Forslag til vedtak

39/19-1: Nasjonalt e-helsestyre tar saken til orientering og ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

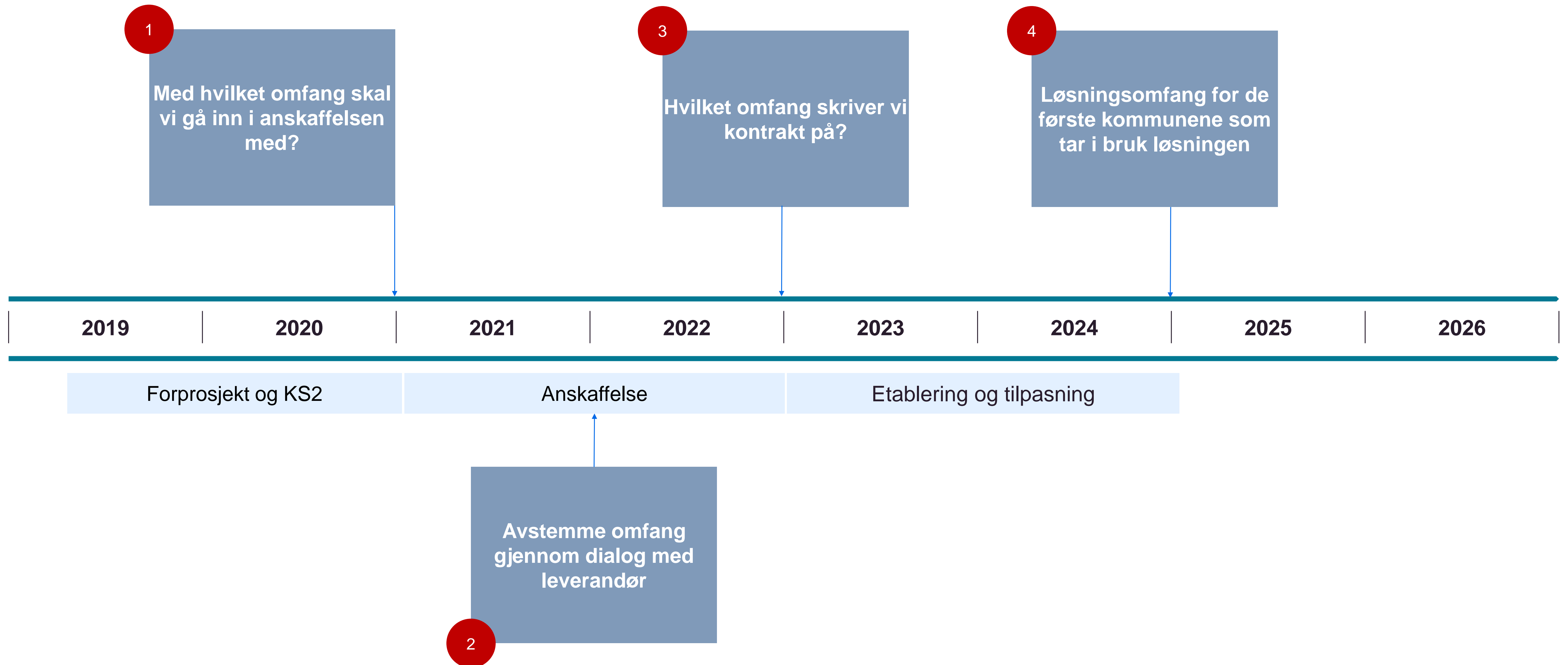
Kontraktstrategi for felles kommunal journal

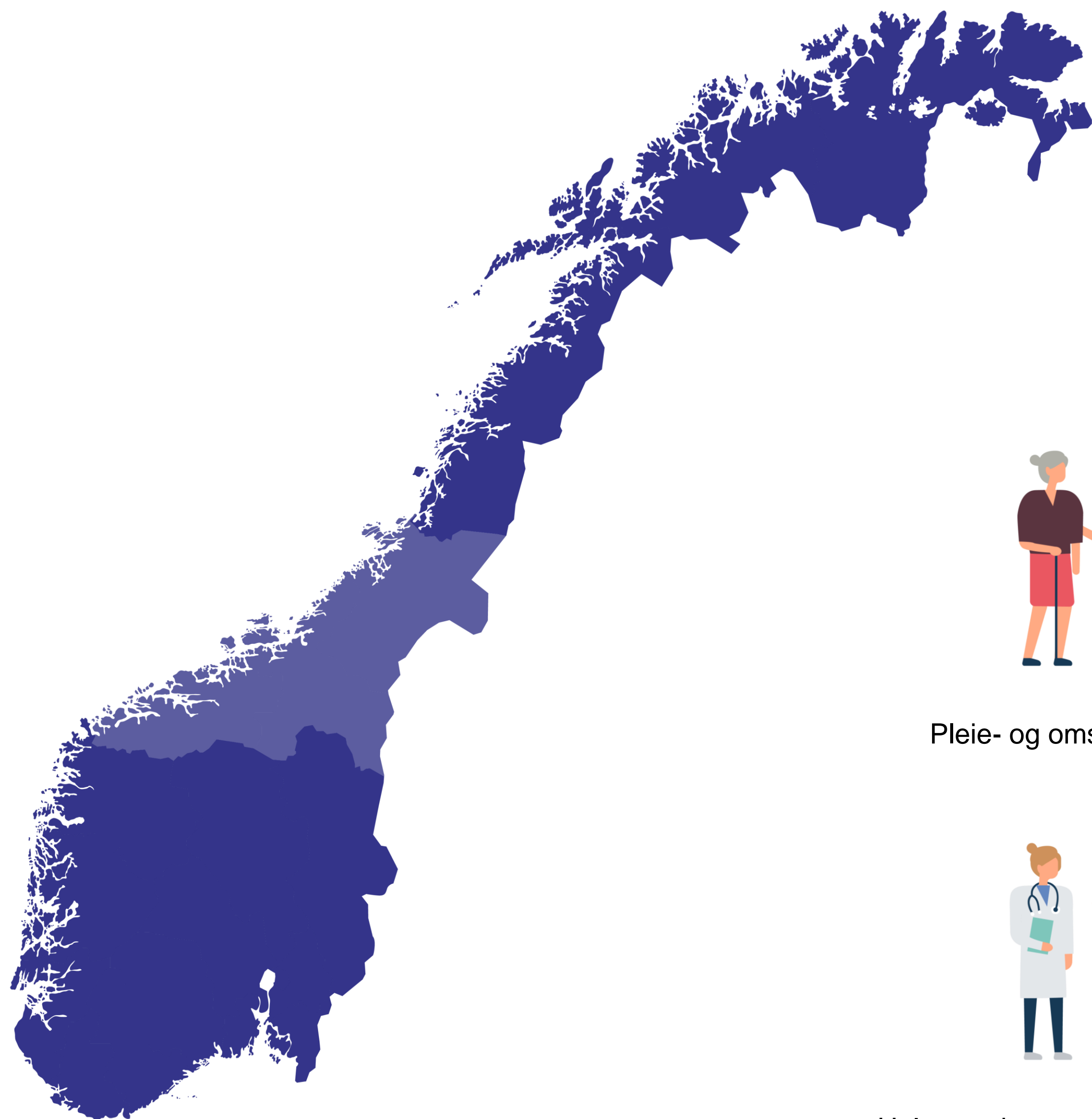

Forslag til vedtak

39/19-2: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Det endelige løsningsomfanget vil bestemmes gjennom flere steg

Felles kommunal journal bør omfatte

- alle kommunale helse- og omsorgstjenester
- alle personellgrupper som jobber i disse tjenestene
- i tillegg offentlig tannhelsetjeneste

Pleie- og omsorgstjenester

Fastleger

Legevakt

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Habilitering og rehabilitering

Offentlig tannhelsetjeneste

Hvor langt er vi kommet innen samhandling før Akson iverksettes (2023)?

TENTATIVT, ER UNDER ARBEID

Henvisning Epikrise

- Oppsummering av behandlingsperiode eller konsultasjon(er) fra ulike profesjoner
- Anmodning om vurdering for utredning eller behandling

Bestilling og svar (lab)

- Svartapporter og prøvesvar lab.undersøkelser (f.eks. patologi, immunologi, mikrobiologi) og radiologiske/nukleærmed. Undersøkelser
- Bestilling av lab.undersøkelser (f.eks. mikrobiologi, patologi), henvisning til radiologiske/nukleærmed. Undersøkelser

Tekstlig dialog

- **Digital dialog mellom helsepersonell (veiledning, konsultering)**
- Digital dialog mellom helsepersonell, innbygger og pårørende

Sende og
motta

Slå opp og
tilgjengelig-
gjøre

Endre og
dele

Klinisk oppsummering

- Tidligere kontakter med helsetjenesten (besøk, konsultasjoner, opphold, etc.) *i sykehus*

Journal- dokumenter

- Innsyn i journaldokumenter *fra sykehus*

Legemidler og vaksiner

- **Legemidler i bruk inkl. plan med midlertidige endringer (f.eks. nulling)**
- Multidose

Kritisk informasjon

- Kritisk informasjon inkl. allergier, CAVE, komplikasjon ved anestesi, implantater, kritiske medisinske tilstander og endringer i behandlingsrutiner (integret i journal)

Foreløpig prioritering, første leveranse (2024)

TENTATIVT, ER UNDER ARBEID

Utvidelse

Klinisk oppsummering

- Tidligere kontakter med helsetjenesten (hele)
- Tekstlig oppsummering av innbyggers tilstand og behov for helsehjelp, fra ulike profesjoner
- Hvor innbygger befinner seg i helsetjenesten (behandlingsansvar og opphold)

Journal-dokumenter

- Innsyn i journaldokumenter fra spesialisthelsetjenesten inkl. avtalespesialister

Legemidler og vaksiner

- Administrasjon (utdeling) av legemidler
- Forbruk av "ved behov"-legemidler, håndkjøps-preparater, næringsdrikker og kosttilskudd

Kritisk informasjon

- Smitte hos pasient

Nye informasjonstjenester

Problem, diagnose og behov for helsehjelp

- **Aktuelle diagnoser, problemstillinger og behov for helsehjelp (problemliste)**
- Tidligere sykdommer
- Vurdering av funksjonsnivå og behov for tjenester

Kliniske bakgrunnsopplysninger

- Sosialt: boevne, økonomi, sikkerhet (voldsrisiko) og nettverk

Pasient-demografi

- Vergemål og samtykkekompetanse

Innbyggers opplysninger og ønsker

- Innbyggers preferanser og motivasjon for tjenester/ytelser/behandling, samt eventuelle reservasjoner

Plan

- Behandlingsmål og innbyggers egne mål ("hva er viktigst for deg?")
- Planlagte kontakter med helsetjenesten
- **Behandlingsplan (medisin, sykepleie m.m.) ev. tentative overordnede tiltak**
- Individuell plan
- Kriseplan (psykiatri) og andre betingede tiltaksplaner

Tjenester, ytelser og hjelpemidler

- Tilbudte og innvilgede tjenester (kommunale og andre)
- Pågående bruk av hjelpemidler

Undersøkelser, målinger og funn

- **Tidligere prøvesvar medisinsk biokjemi** og svarrapporter radiologi og nukleærmedisin
- Tidligere scoringer og kliniske tester inkl. funksjonsmålinger (f.eks. Barthel ADL, AAQ, MADRS, NEWS)
- Tidligere kliniske målinger (f.eks. blodtrykk, puls, respirasjon)

Forslag til vedtak

39/19-2: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

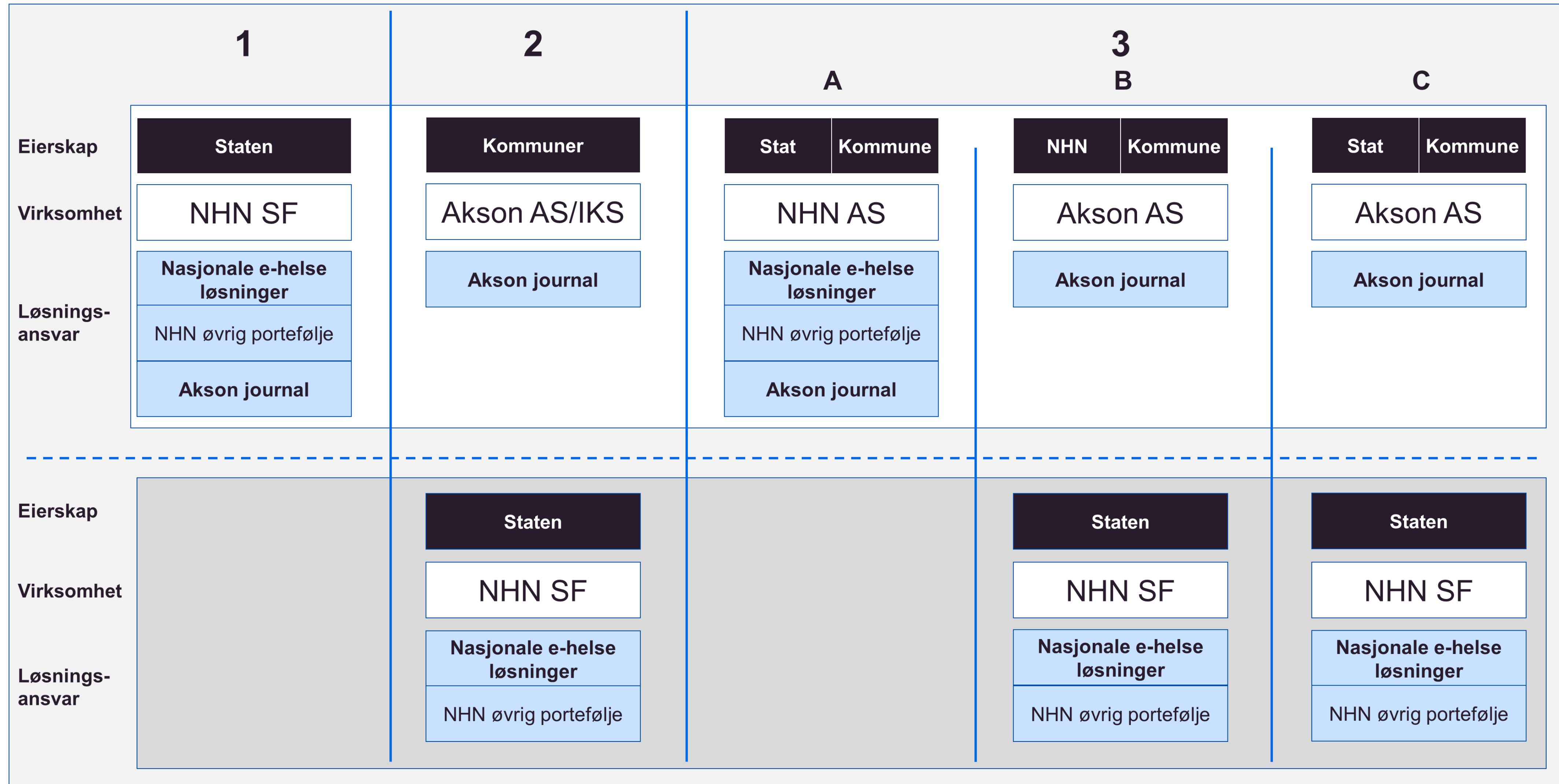
Kontraktstrategi for felles kommunal journal

Forslag til vedtak

39/19-3: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Forprosjektet har behandlet tre hovedmodeller for eierskap og ansvars plassering av FDVU for Akson

Forprosjektet har behandlet tre hovedmodeller for eierskap og ansvars plassering av FDVU for Akson

	1	2	A	3 B	C
Eierskap	Staten	Kommuner	Stat Kommune	NHN Kommune	Stat Kommune
Virksomhet	NHN SF	Akson AS/IKS	NHN AS	Akson AS	Akson AS
Løsnings-ansvar	Nasjonale e-helse løsninger	Akson journal	Nasjonale e-helse løsninger	Akson journal	Akson journal
	NHN øvrig portefølje		NHN øvrig portefølje		
	Akson journal		Akson journal		
Eierskap		Staten		Staten	Staten
Virksomhet		NHN SF		NHN SF	NHN SF
Løsnings-ansvar		Nasjonale e-helse løsninger		Nasjonale e-helse løsninger	Nasjonale e-helse løsninger
		NHN øvrig portefølje		NHN øvrig portefølje	NHN øvrig portefølje

Foreløpige anbefalinger:

- FDVU-ansvaret for felles kommunal journal i Akson bør legges til en ny virksomhet, felleseid av kommunene og staten.
- Norsk Helsenet SF bør ha FDVU-ansvaret for samhandlingsløsningene i Akson.

Sammendrag av rettslige vurderinger:

- Leveranser fra Tjenesteleverandøren til kommunene vil antakeligvis falle inn under anskaffelsesregelverket
- Kommunenes adgang til å kjøpe tjenester fra tjenesteleverandøren kan begrunnes som utvidet egenregi i modellene 2 og 3, samtlige alternativer
- Omvendt egenregi vil ikke kunne benyttes for tjenesteleverandørens kjøp av tjenester fra NHN i modell 3B. Kan muligens etableres i andre grunnlag
- Tjenesteleverandøren vil høyst sannsynlig ikke utgjøre økonomisk aktivitet i statsstøtterettslig forstand

Forslag til vedtak

39/19-3: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

Kontraktstrategi for felles kommunal journal

Forslag til vedtak

39/19-4: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Felles journal krever vurdering av dataansvar

- Behandling av helseopplysninger i journal må knyttes til en dataansvarlig
  - Den dataansvarlige har en rekke plikter og oppgaver og er den sanksjoner kan rettes mot
  - Den dataansvarlige er den som bestemmer *formål og virkemidler*, og må ha *reell kontroll*
- Den felles journalen er en ny måte å organisere journalen i kommunal helse- og omsorgstjeneste på
  - Den felles journalen er et behandlingsrettet helseregister
  - Det foreslås etablert en ny virksomhet som skal forvalte den felles journalen
  - Det er i dag i hovedsak kommuner, fastlegekontorer, legevakt som er dataansvarlige for egen journal
- Det er behov for å vurdere håndtering av dataansvaret for den felles journalen

Vurderinger

- Oppgaver og plikter sett opp mot måter å organisere dataansvaret på:
  - Modell 1: Felles dataansvar for kommuner, fastlegekontor etc som yter helsehjelpen og som registrerer helseopplysningene i den felles journalen
  - Modell 2: Dataansvaret plasseres én virksomhet alene (som er separat fra virksomhetene som sender journalopplysningene til den felles journalen)
- Den nye virksomheten som skal forvalte den felles journalen vil naturlig ha mye av de oppgavene og pliktene som følger med dataansvaret
- I så fall hvilke konsekvenser har dette for kommuner, fastlegekontor etc.?
  - Hvordan kan de påvirke og hvilke plikter har de?
  - Hva med tema som krever helsefaglige vurderinger?

Foreløpige anbefalinger:

- Dataansvaret plasseres hos den foreslåtte nye virksomheten som skal forvalte den felles journalen
  - Oppgaver og plikter som normalt ligger til dataansvarlig vil være selskapets kjerneoppgaver
- Datatansvaret fastsettes i nasjonal rett
  - Dette kan gjøres ifm. HODs lovarbeid for å etablere rettsgrunnlag for Akson
- Kommuner, fastlegekontor mv. må kunne påvirke
  - Dette må ivaretas i arbeidet med den foreslåtte nye virksomheten
- Det må stilles en rekke krav til alle brukerne av den felles journalen
  - Formål og overordnede krav vil bli regulert i nasjonal rett
  - Dataansvarlig vil stille krav f. eks. knyttet til sikkerhet
- Det blir behov for å tydeliggjøre skillet mellom dataansvar og ansvar for helsehjelpen
  - Kommuner, fastlegekontor vil fortsatt måtte ivareta plikter og rettigheter som innebærer helsefaglige vurderinger

Videre arbeid

- Vurderingen av dataansvar skal bearbeides videre og innspill tas inn
- Dataansvaret for løsninger for helhetlig samhandling skal vurderes
- Vurderingen skal inngå i en overordnet personvern vurdering som omfatter flere tema
  - Vedlegg til SSD
- Vurderingen er innspill til HODs lovarbeid med å etablere rettsgrunnlag for Akson

Forslag til vedtak

39/19-4: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

Kontraktstrategi for felles kommunal journal

Forslag til vedtak

39/19-5: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Denne saken beskriver ulike alternativer for overordnet organisering i fasene forut for FDVU

Anskaffelse	Etablering	Innføring
Sak 38/19-5: Hvordan bør gjennomføringen organiseres frem til FDVU-fasen, og hvem bør være ansvarlig?		

FDVU (forvaltning, drift, videreutvikling)
Sak 38/19-3: Hvem bør være ansvarlig for FDVU-fasen for henholdsvis journalløsningen og samhandlingsløsninger?

Prosjektet har vurdert to hovedalternativer: Ett program eller to programmer

Vi anbefaler programorganisering pga tiltakets størrelse, kompleksitet og fokus på gevinstrealisering

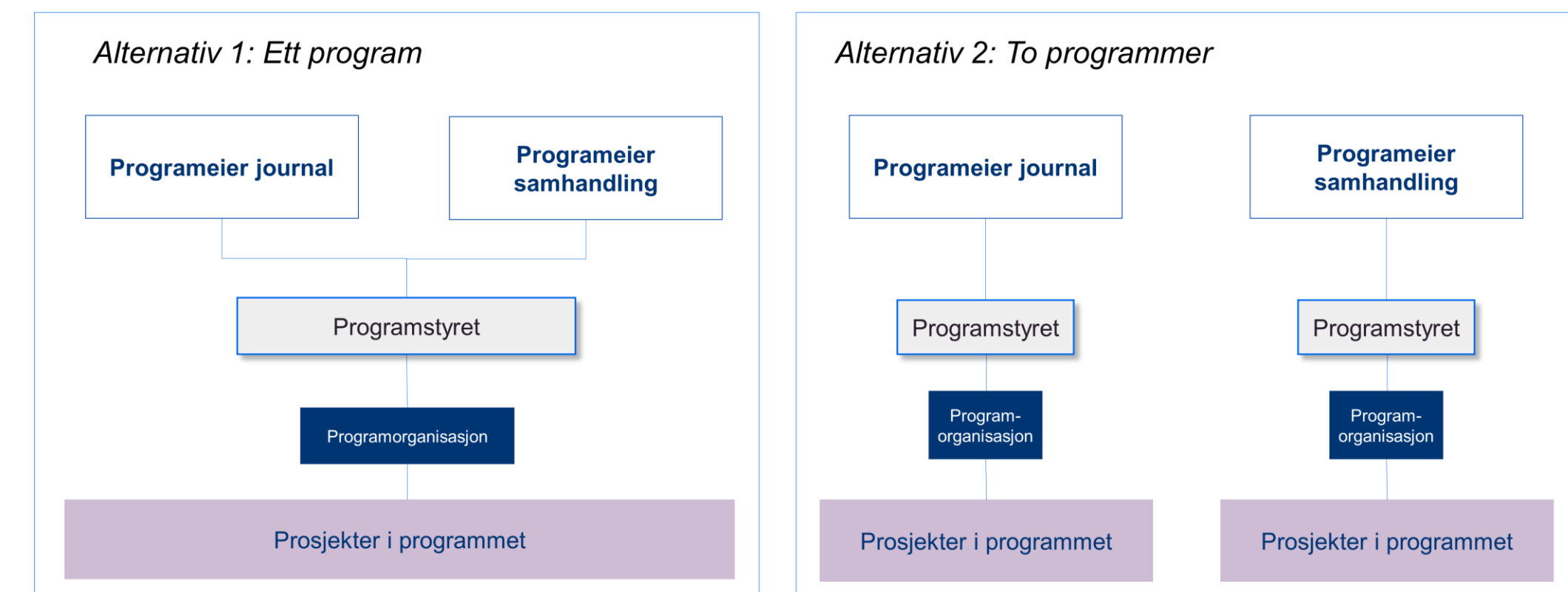
Tiltaket er stort og prosjektet vurderer ulike måter å dele det opp på, også innen organisering av gjennomføringen.

Det er naturlig å vurdere delt programorganisering av journal og samhandling:

- Ulik ansvarsplassering i FDVU
- Ulik kostnadsfordeling og finansieringsmodeller
- Ulike anskaffelser

Prosjektet har vurdert to hovedalternativer for organisering av tiltaket

1. Ett program (m/to programeiere)
2. To programmer

Prosjektet anbefaler to programmer i fasene forut for FDVU

	Alternativ 1: Ett program	Alternativ 2: To programmer
Kriterium 1: Ta hensyn til kost/nytte	<ul style="list-style-type: none"> + Ivareta helheten i tiltaket - Ulike ansvarsforhold kan gjøre det vanskelig å bli enige om prioriteringer	<ul style="list-style-type: none"> + Kan gå mer i dybden i kost/nytte for hver av delene - Fokus på egen løsning kan gi suboptimal løsning for helheten
Kriterium 2: Effektive beslutninger	<ul style="list-style-type: none"> + Avhengigheter kan håndteres i programmet - Ulike ansvarsforhold, større kompleksitet og mer krevende interessentbilde	<ul style="list-style-type: none"> + Mer entydig ansvars plassering og mer rendyrket interessentbilde - Må håndtere avhengigheter mellom programmene
		Anbefalt modell: Delt organisering

Videre prosess

1. KS og kommuner, i samarbeid med prosjektet, vil beskrive en modell for å sikre kommunenes innflytelse og forankring i gjennomføringen
  - Prinsipper for kommunal representasjon
  - Organisering/rigg på kommunesiden for å ivareta innflytelse og forankring
2. Prosjektet vil detaljere ut organisering av journalprogrammet, herunder:
  - Ansvarlig/programeier (*foreløpig vurdering er Akson Journal AS*)
  - Sentrale beslutninger i og utenfor programmet
  - Overordnet beskrivelse av prosjekter og hovedoppgaver per fase
  - Prinsipper, roller og ansvar knyttet til innføring og gevinstrealisering
  - Prinsipper og overordnet modell for helsefaglig standardisering
3. Prosjektet vil jobbe videre med å avklare organisering for samhandling

Forslag til vedtak

39/19-5: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Akson

1

Generell status

2

Akson løsningsomfang og arkitektur

3

Ansvars plassering i forvaltning, drift og videreutvikling (FDVU)

4

Dataansvar for felles kommunal journal

5

Overordnet organisering av tiltaket

6

Kontraktstrategi for felles kommunal journal

Forslag til vedtak

39/19-6: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.

Untatt offentlighet, jf. OfI § 23 (1)

Forslag til vedtak

39/19-6: Nasjonalt e-helsestyre ber prosjektet ta med seg innspill i det videre arbeidet.